

แผนพัฒนารายสินค้าตามแนวทาง BCG MODEL
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา
(ทุเรียน)

เอกสารเล่มที่...../๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

คำนำ

แผนรายสินค้าตามแนวทาง BCG Model ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา สินค้าทุเรียนฉบับนี้ ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา ผ่านกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรจังหวัดสงขลา คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร โดยเน้นการจัดทำแผนตามแนวทาง BCG Value Chain เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ มุ่งพัฒนาสินค้าทุเรียน ซึ่งแผนรายสินค้าฉบับนี้ประกอบด้วย ๔ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ และส่วนที่ ๓ แผนพัฒนารายสินค้า BCG เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการที่วางไว้ และนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาสินค้าทุเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

สิงหาคม ๒๕๖๘

๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑ - ๑๐
๑. ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา	๑
๒. ข้อมูลทุเรียน	๒
ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT Analysis)	๗ - ๘
๑. จุดแข็ง และจุดอ่อนของพื้นที่	๗
๒. โอกาสความสามารถความได้เปรียบของพื้นที่	๗
๓. ปัญหาและอุปสรรคของพื้นที่	๘
ส่วนที่ ๓ แผนพัฒนารายสินค้า BCG	๙ - ๑๒
๑. BCG Value Chain	๙
๒. แผนงานโครงการรายสินค้า ตามแนวทาง BCG Model ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐	๑๒

บทที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

พื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ได้แก่ พื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๓,๐๘๒.๒๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๙๒๖,๔๓๑.๒๕ ไร่ โดยมีรายละเอียดแต่ละอำเภอ ดังนี้

อำเภอจะนะ ๕๐๔.๔๘ ตารางกิโลเมตร ๓๑๕,๓๐๐ ไร่

อำเภอเทพา ๙๗๘ ตารางกิโลเมตร ๖๑๑,๒๕๐ ไร่

อำเภอนาทวี ๗๔๗ ตารางกิโลเมตร ๔๖๖,๘๗๕ ไร่

อำเภอสะบ้าย้อย ๘๕๒.๘๑ ตารางกิโลเมตร ๕๓๓,๐๐๖.๒๕ ไร่

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ อ่าวไทย และอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับ อ่าวไทย จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา

ทิศตะวันตก ติดกับ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอนาหม่อม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับ จังหวัดยะลา และประเทศมาเลเซีย

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา มีความหลากหลายทางภูมิประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ชายฝั่ง และภูเขา โดยมีรายละเอียดแต่ละอำเภอ ดังนี้

อำเภอจะนะ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับกับเนินเขาทอดตัวยาวไปจนจรดชายฝั่งอ่าวไทย ทางด้านทิศตะวันตก และทิศใต้มีลักษณะเป็นภูเขาเตี้ยๆ ต่อเนื่องมาจากเทือกเขาในอำเภอใกล้เคียง ด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล

อำเภอเทพา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำเทพาไหลผ่านลงสู่อ่าวไทย ด้านทิศเหนือเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล และทิศตะวันตกมีลักษณะเป็นเนินเขา

อำเภอนาทวี ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และเนินเขา

อำเภอสะบ้าย้อย ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และภูเขา

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของมรสุมเขตร้อน มีมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือ

๑) มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม

๒) มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

จากการพัดผ่านของมรสุมที่มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณแตกต่างกัน ทำให้จังหวัดสงขลา มี ๒ ฤดู คือ

๑) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะนี้เป็นช่วงว่างระหว่างฤดูมรสุมหลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาวแล้ว อากาศ จะเริ่มร้อนและมีอากาศร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน

๒) ฤดูฝน แบ่งออกเป็น ๒ ระยะ

- ฤดูฝน จากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ปกคลุมตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยกลุ่มฝนเคลื่อนตัวมาจากด้านตะวันตก (ทะเลอันดามัน) ส่วนมากฝนตกในช่วงบ่ายถึงค่ำ ปริมาณและการกระจายของฝนจะน้อยกว่าช่วงมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

- ฤดูฝน จากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยกลุ่มฝนเคลื่อนตัวมาจากด้านตะวันออก (อ่าวไทย) ซึ่งปริมาณ และการกระจายจะมากกว่ามรสุมตะวันตกเฉียงใต้

๒. ข้อมูลทุเรียน

๒.๑ พื้นที่ทางการเกษตรในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

การปลูกทุเรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๖๗ มีเนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนทั้งหมด ๑๕,๗๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๑ ของพื้นที่ปลูกทุเรียนทั้งจังหวัด เนื้อที่เก็บเกี่ยว ๑๓,๓๑๔ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๖๒๙ กิโลกรัมต่อไร่ โดยอำเภอนาทวีเป็นอำเภอที่มีการปลูกทุเรียนมากที่สุดของจังหวัดสงขลา รายละเอียดดังตาราง

อำเภอ	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต (กก./ไร่)
จะนะ	๒,๐๒๑	๑,๓๖๗	๙๐๒	๖๖๐
เทพา	๑,๑๙๔	๘๓๘	๕๗๔	๖๘๕
นาทวี	๗,๖๐๓	๖,๔๑๘	๓,๓๓๗	๕๒๐
สะบ้าย้อย	๔,๘๙๘	๔,๖๙๑	๓,๐๔๙	๖๕๐
รวม	๑๕,๗๑๖	๑๓,๓๑๔	๗,๘๖๒	๖๒๙

ที่มา : เอกสารข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๖๗ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

๒.๒ สถานการณ์ด้านการทรัพยากรการผลิต

๑) พันธุ์ทุเรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

(๑) พันธุ์หมอนทอง

ทุเรียนหมอนทองเป็นทุเรียนพุ่มใหญ่ที่ขึ้นง่าย การจัดเรียงกิ่งไม่เป็นระเบียบ การทำมุมกับลำต้นมีทั้งทำมุมฉาก มุมแคบ และมุมกว้าง รูปร่างใบยาวเรียว ปลายใบเรียวแหลม ฐานใบแหลม ปลายดอกตูมแหลม ปลายผลแหลม ความยาวก้านผล ปานกลาง รูปร่างก้านผลเป็นแบบขอบนูน รูปร่างหนามผลแหลม ฐานหนามใหญ่ มีหนามรอบจุดศูนย์กลางปลายผล โดยหนามปลายผลเป็นหนามตรง ส่วนหนามรอบขั้วผลมีลักษณะงุ้มเข้า การเจริญเติบโตขึ้นง่าย ตั้่งพุ่มเร็ว การติดผลง่ายและมีปริมาณมาก ให้ผลขนาดกลางถึงใหญ่ เนื้อหนาสีเหลือง มีกลิ่นอ่อน รสชาติหวานมันพอดี ถ้าต้นสมบูรณ์จะให้ผลผลิตเร็ว ทรงผลค่อนข้างยาวมีบ่าผล ปลายผลแหลม พุ่มไม้ไม่ค่อยเต็มทุกพุ่ม หนามแหลมสูง ฐานหนามเป็นเหลี่ยม ระหว่างหนามใหญ่จะมีหนามเล็กวางแซมอยู่ทั่วไป ซึ่งเรียกหนามชนิดนี้ว่า เขี้ยว ก้านผลใหญ่แข็งแรง ช่วงกลางก้านผลจนถึงปากปลิงจะอ้วนใหญ่เป็นทรงกระบอก เนื้อหนา มีสีเหลืองอ่อนมีเส้นใยในเนื้อ ปริมาณน้ำในเนื้อปานกลาง เนื้อละเอียด เนื้อค่อนข้างแห้ง รสชาติหวานมันพอดี เมล็ดน้อยและลีบเป็นส่วนใหญ่

(๒) พันธุ์ก้านยาว

ทุเรียนพันธุ์ก้านยาวผลมีขนาดกลางถึงใหญ่ น้ำหนักประมาณ ๒-๓ กิโลกรัม ทรงผลกลมรีถึงกลม ก้านผลยาวกว่าพันธุ์อื่น หนามเล็กสั้น และถี่สม่ำเสมอทั่วผล เนื้อมีลักษณะละเอียดสีเหลือง รสชาติหวานมัน และมีกลิ่นอ่อน เมล็ดใหญ่

(๓) พันธุ์ชะนี

ทุเรียนพันธุ์ชะนีเป็นทุเรียนที่มีลักษณะเด่นด้านรสชาติ เนื้อละเอียด หวานมัน มีกลิ่นหอม และมีขนาดผลปานกลางถึงใหญ่ ผลมีรูปทรงหูด กลางผลป่อง หัวเรียว ก้นตัด ร่องพูค่อนข้างลึก ใบมีรูปทรงเป็นรูปไข่ค่อนข้างยาวและมีขนาดใหญ่ ทรงพุ่ม โปร่งค่อนข้างกว้างและไม่สูงนัก

(๔) พันธุ์มูซานคิงส์

ทุเรียนพันธุ์มูซานคิงส์มีลักษณะสีเหลืองสวยเอกลักษณ์เด่น นอกจากรสชาติ ขมนำหวานตาม มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว บวกกับเนื้อสัมผัสนุ่มเนียนละเอียดไม่มีเสี้ยน

(๕) พันธุ์พวงมณี

ทุเรียนพันธุ์พวงมณีมีลักษณะเด่น คือ ผลขนาดเล็ก น้ำหนักประมาณ ๑.๕ - ๒.๕ กิโลกรัม ทรงผลรี ปลายผลแหลม หนามตรงนูนแหลม เนื้อมีสีเหลืองเข้ม เนียนละเอียด ไม่มีเสี้ยน รสชาติหวานมัน กลิ่นหอมอ่อนๆ และที่สำคัญคือติดผลเป็นพวงใหญ่

๒) ศักยภาพของพื้นที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				
	S๑	S๒	S๓	N	รวม
จะนะ	-	๗๑,๙๐๓.๙๖	๑๖,๓๐๑.๘๑	๒๒๕,๖๑๔.๗๑	๓๑๓,๘๒๐.๔๘
เทพา	-	๑๒๓,๓๐๐.๕๕	๔,๘๑๘.๙๑	๑๖๖,๔๔๙.๙๘	๒๙๔,๕๖๙.๔๔
นาทวี	-	๑๒๙,๔๒๔.๐๔	๒๕,๕๙๒.๙๓	๑๗๕,๐๔๕.๘๑	๓๓๐,๐๖๒.๗๘
สะบ้าย้อย	-	๑๕๘,๐๖๖.๒๘	๒๓,๔๙๕.๕๖	๑๕๗,๑๗๑.๘๑	๓๓๘,๖๖๓.๖๕
รวม	-	๓๒๔,๖๘๘.๕๕	๗๐,๒๐๙.๒๑	๗๒๔,๒๘๒.๓๑	๑,๑๑๙,๑๗๐.๐๗

๓) สถานการณ์การปลูกทุเรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา^๑

พื้นที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๖๗ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๖ โดยในปี ๒๕๖๗ มีพื้นที่ปลูก ๑๕,๗๑๖ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๑๓,๓๑๔ ไร่ แต่ผลผลิตต่อต้นและผลผลิตเฉลี่ยมีปริมาณลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งในพื้นที่อำเภอชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลาที่ปลูกทุเรียนมากที่สุด คือ อำเภอนาทวี (ปลูกมากที่สุดเป็นอันดับ ๑ ของจังหวัดสงขลา) ปี ๒๕๖๗ มีเนื้อที่เพาะปลูก ๗,๖๐๓ ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว ๖,๔๑๘ ไร่ ผลผลิต ๓,๓๓๗ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ ๕๒๐ กิโลกรัม รองลงมาเป็นอำเภอสะบ้าย้อย เนื้อที่เพาะปลูก ๔,๘๘๘ ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว ๔,๖๙๑ ไร่ ผลผลิต ๓,๐๔๙ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ ๖๕๐ กิโลกรัม รายละเอียดดังตาราง

อำเภอ	ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต (กก./ไร่)
จะนะ	๒๕๖๖	๑,๖๑๕	๑,๓๖๐	๑,๒๑๔	๘๙๓
	๒๕๖๗	๒,๐๒๑	๑,๓๖๗	๙๐๒	๖๖๐

¹ คณะทำงานจัดทำข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา ปี 2567, (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, 2568), หน้า 74

อำเภอ	ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต (กก./ไร่)
เทพา	๒๕๖๖	๑,๐๖๒	๖๖๗	๖๓๔	๙๕๑
	๒๕๖๗	๑,๑๙๔	๘๓๘	๕๗๔	๔๒๘
นาทวี	๒๕๖๖	๗,๓๐๑	๖,๒๓๑	๓,๑๑๖	๕๐๐
	๒๕๖๗	๗,๖๐๓	๖,๔๑๘	๓,๓๓๗	๕๒๐
สะบ้าย้อย	๒๕๖๖	๔,๗๘๙	๔,๔๔๒	๓,๕๖๒	๘๐๒
	๒๕๖๗	๔,๘๙๘	๔,๖๙๑	๓,๐๔๙	๖๕๐
รวม	๒๕๖๖	๑๔,๗๖๗	๑๒,๗๐๐	๘,๕๒๖	๓,๑๔๖
	๒๕๖๗	๑๕,๗๑๖	๑๓,๓๑๔	๗,๘๖๒	๒,๒๕๘

๒.๓ ราคาทุเรียนจังหวัดสงขลา

(๑) ผลสดพันธุ์พื้นเมือง ๒๐ - ๗๐ บาท/กิโลกรัม (ราคาหน้าฟาร์ม)

(๒) ผลสดพันธุ์หมอนทอง ๗๐ - ๑๐๐ บาท/กิโลกรัม

ราคาดังกล่าวขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาล และปริมาณผลผลิต ณ ช่วงนั้น

๒.๔ สถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดสงขลา

๑) โรคที่สำคัญของทุเรียน

๑. โรครากเน่า-โคนเน่า (*Phytophthora palmivora*) เชื้อราจากสกุล ไฟทอปธอราในฤดูฝนสามารถทำลายราก ลำต้น กิ่ง ใบ และผล ทำให้ต้นโทรม ยืนต้นตายในที่สุด ลักษณะอาการของโรค รากและโคนเน่า ใบอ่อนเหี่ยว-เหลือง ใบหลุดร่วง ต้นอาจตายทั้งต้น

๒. โรคผลเน่า (Fruit rot) ส่วนใหญ่เกิดจากเชื้อ *Phytophthora palmivora*, *Lasiodiplodia*, *Theobroma*, และ *Phomopsis* ลักษณะอาการของโรค มีจุดแผลน้ำตาลดำบนเปลือก ผลอ่อนถึงแก่ ทั้งบนต้น และหลังเก็บเกี่ยว อาจพบเส้นใยเชื้อรา

๓. โรคแอนแทรคโนส (Anthracnose) เกิดจากเชื้อ *Colletotrichum gloeosporioides* ลักษณะอาการของโรค ใบอ่อนมีจุดน้ำตาลถึงดำ ขยาย และลุกลามไปถึงผล ทำให้เน่าเสียภายหลัง

๔. โรคใบติด (Leaf-together blight) เกิดจากเชื้อ *Rhizoctonia solani* ลักษณะอาการ ใบอ่อนมีจุดไหม้ บางครั้งถูกเส้นใยเชื้อราติดกัน

๕. โรคราแป้ง (Powdery mildew) มักพบในช่วงอากาศแล้งหรือเย็น เกิดจากเชื้อรา *Oidium* sp. ซึ่งเป็นเชื้อที่พบได้ทั่วไป และสามารถสร้างปัญหาได้ตั้งแต่ระยะติดผลอ่อนจนถึงผลแก่ ลักษณะพบผงสีขาว คล้ายแป้งปกคลุมบริเวณ ดอก ผลอ่อน ใต้ใบ หรือผลเจริญแล้ว หากเกิดในช่วงผลอ่อนอาจทำให้ ผลร่วง หากเกิดในช่วงผลโต-แก่อาจทำให้ ผิวผลหยาบ ไม่มัน นามแตกสีผิดปกติ และส่งผลกระทบต่อตลาด

๖. โรคใบจุด-ใบไหม้ (Leaf spot / leaf scorch) พบได้ทั้งฤดูฝนและแล้ง เกิดจากเชื้อรา ๒ กลุ่มหลัก คือ

- *Phomopsis* sp. (ใบจุด-ใบไหม้) ต้นกำเนิดจากปลายใบ ขอบใบ แผลแรกเป็นสีน้ำตาลแดงจาง แล้วเปลี่ยนเป็นสีเทาขาวและมีเม็ดพิกนินเดี่ยวสีดำกระจายบนแผล

- *Rhizoctonia solani* (โรคใบติด-ใบไหม้) ทำให้ใบช้ำคล้ายถูกน้ำร้อนลวก แผลสีน้ำตาล ขยาย ลาม แผลอาจมีเส้นใยคล้ายใยแมงมุมยึดใบกับใบ และเกิดเป็นกลุ่ม ก่อนร่วงหล่น

๒) แผลงศัตรูพืชที่สำคัญ

(๑) หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ลักษณะการทำลาย หนอนจะฟักตัวจากไข่ เจาะเข้าไปในผลจนถึงบริเวณเมล็ดและกัดกินภายใน เมื่อหนอนเจริญเติบโตครบระยะจะออกมาเข้าดักแด้ในดิน แล้วพัฒนาเป็นผีเสื้อ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากผลทุเรียน ซึ่งจะมีมูลหนอนลักษณะค่อนข้างเปียกสีน้ำตาลปนแดง

(๒) หนอนเจาะต้นทุเรียน ลักษณะการทำลาย ตัวหนอนจะกัดกินซอกใบใต้เปลือกไม้ และถ่ายมูลออกมาเป็นขุยไม้ติดอยู่ภายนอกอาจค้นรอบต้น ทำลายท่อน้ำท่ออาหาร ต้นทุเรียนทรุดโทรมและยืนต้นตายได้ ตัวเต็มวัยมีอายุได้นานกว่า ๖ เดือน ทำในต้นหนึ่ง ๆ จึงพบไข่และหนอนระยะต่าง ๆ กัน เป็นจำนวนมาก ส่วนที่มีการระบาดรุนแรงพบหนอนด้วงหนวดยาววัยต่าง ๆ ในต้นทุเรียนเฉลี่ย ๔๐ - ๕๐ ตัวต่อต้น

๒.๕ สถาบันเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

๑) สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ จำนวน ๔ สหกรณ์^๒

ที่	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	ประเภทสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร	รูปสำคัญสหกรณ์	อำเภอ
๑	สหกรณ์การเกษตรจะนะ จำกัด	สหกรณ์การเกษตร	สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	จะนะ
๒	สหกรณ์การเกษตรนาทวี จำกัด	สหกรณ์การเกษตร	สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	นาทวี
๓	สหกรณ์การเกษตรเทพา จำกัด	สหกรณ์การเกษตร	สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	เทพา
๔	สหกรณ์การเกษตรสะบ้าย้อย จำกัด	สหกรณ์การเกษตร	สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	สะบ้าย้อย

๒) แปลงใหญ่ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘ จำนวน ๕ แปลง สมาชิก ๑๗๒ ราย พื้นที่ ๖๘๒ ไร่^๓

ที่	แปลงใหญ่	แปลงปี	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	สมาชิก (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
๑	แปลงใหญ่ทุเรียนนาทวี	๒๕๖๐	๕	ปลักหนู	นาทวี	๓๒	๑๐๗
๒	แปลงใหญ่ทุเรียนสะบ้าย้อย	๒๕๖๑	๓	เปียน	สะบ้าย้อย	๓๐	๑๐๕
๓	แปลงใหญ่ทุเรียนทรัพย์จะโหนด	๒๕๖๓	๘	จะโหนด	จะนะ	๔๔	๑๑๘
๔	แปลงใหญ่ทุเรียนตำบลบาโหย	๒๕๖๕	๑	บาโหย	สะบ้าย้อย	๓๐	๗๕
๕	แปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	๒๕๖๘	-	ลำไพล	เทพา	๓๖	๒๗๗

๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) - ไม่มี -

๔) ศูนย์คัดแยกไม้ผล จำนวน ๔ ศูนย์

ที่	อำเภอ	ชื่อประธาน	ที่อยู่ ศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
๑	จะนะ	นายนิยม แก้ววิชิต	บ้านทุ่งสำน ม.๘ ต.จะโหนด อ.จะนะ จ.สงขลา	๐๘๗-๒๘๘๔๑๘๑
๒	นาทวี	นายจำเรียง ไชยสอนแก้ว	บ้านโคกแค ม.๓ ต.ปลักหนู อ.นาทวี จ.สงขลา	๐๘๙-๘๗๙๑๖๓๒
๓	เทพา	นายรุ่งน ช่อมณี	บ้านควนหมาก ม.๓ ต.วังใหญ่ อ.เทพา จ.สงขลา	๐๖๕-๗๗๕๔๔๘๑
๔	สะบ้าย้อย	นายสกล พลกล้า	สนง.เกษตร อ.สะบ้าย้อย ม.๑ ต.สะบ้าย้อย อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา	๐๘๑-๙๖๙๘๒๒๐

^๒ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา, “ข้อมูลทำเนียบสหกรณ์ภายในจังหวัดสงขลา”, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา, 1 มกราคม 2568, เข้าถึงเมื่อ 29 เมษายน 2568, <https://songkhla.web.cpd.go.th/maindata/cooperative-information.html>

^๓ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรจังหวัดสงขลาและประธานคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ จังหวัดสงขลา ครั้งที่ 4/2565 (ห้องประชุมชั้น 4 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, 23 ธันวาคม 2565), หน้า 19 และครั้งที่ 5/2567 (ห้องประชุมชั้น 4 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, 26 พฤศจิกายน 2567), หน้า 43.

๒.๖ มาตรฐาน GAP

อำเภอ	จำนวน แปลง
จะนะ	๓๘
เทพา	๑๓
นาทวี	๙๕
สะบ้าย้อย	๗๖

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา, ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๒.๗ การแปรรูปทุเรียน

๑) สินค้าเด่นในจังหวัดสงขลา

ทุเรียนกวน/ทุเรียนทอด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรในพื้นที่จะจำหน่ายเป็นผลสด

๒) โรงงานและกลุ่มผู้แปรรูปทุเรียนที่สำคัญในจังหวัดสงขลา

(๑) บริษัท ม่านกู่หวางฟู้ด จำกัด หมู่ที่ ๘ ตำบลปากบาง อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

๒.๘ แผนงาน/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๖๘

BCG	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
Bio เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy)	โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน งบประมาณ ๔๒๗,๓๒๐ บาท แหล่งงบประมาณ กรมวิชาการเกษตร		
	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต กิจกรรมส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต งบประมาณ ๓๐,๘๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ กรมส่งเสริมการเกษตร		
Circular เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)	-	-	-
Green เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)	-	-	-

บทที่ ๒

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT Analysis)

๑. จุดแข็ง และจุดอ่อนของพื้นที่

๑.๑ จุดแข็ง (Strengths)

(๑) สภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย

- ปริมาณน้ำฝน : พื้นที่ภาคใต้ได้รับปริมาณน้ำฝนค่อนข้างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตของทุเรียน

- ความชื้นสัมพัทธ์ สภาพอากาศที่มีความชื้นสูงเหมาะสมกับการออกดอกและติดผลของทุเรียน

- ดิน : พื้นที่บางส่วนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวที่มีการระบายน้ำดี เหมาะสมกับการปลูกทุเรียน

- พื้นที่เนินเขา/ที่สูง ในบางพื้นที่ของจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสภาพเป็นเนินเขาหรือที่สูง ซึ่งช่วยลดปัญหาเรื่องน้ำท่วมขัง และช่วยเรื่องการระบายน้ำของรากทุเรียน

(๒) รสชาติเป็นเอกลักษณ์ มีชื่อเสียงในเรื่องรสชาติที่เข้มข้น หวานมัน และกลิ่นหอมเฉพาะตัว ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

(๓) มีศักยภาพในการขยายพื้นที่เพาะปลูก จังหวัดสงขลามีพื้นที่เหมาะสมในการปลูกทุเรียน และสามารถขยายพื้นที่การปลูกได้ แม้พื้นที่ปลูกปัจจุบันจะยังไม่มากเท่าจังหวัดอื่นในภาคใต้ตอนบน แต่มีแนวโน้มการขยายตัวสูง

(๔) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และร่วมกันแก้ไขปัญหาในการปลูกและบริหารจัดการสวนทุเรียน

(๕) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ใช้สารเคมีในการผลิต ทำให้เป็นที่ต้องการของตลาด

(๖) เกษตรกรมีการปรับตัว และปรับวิธีการจำหน่ายทำให้ขยายช่องทางการตลาดได้

(๗) จังหวัดสงขลามีสวนยัดเยียดผลไม้ผล จำนวน ๕ สวน โดยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

๑.๒ จุดอ่อน (Weaknesses)

(๑) ปัญหาพื้นที่น้ำท่วมขัง ในบางพื้นที่ของอำเภอชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่ม อาจมีปัญหา น้ำท่วมขังบ่อยและนาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบรากของทุเรียน ทำให้รากเน่าและต้นตายได้ หากไม่มีการบริหารจัดการแปลงที่ดี

(๒) การจัดการสวนยังไม่เป็นระบบ/ใช้เทคโนโลยีจำกัด

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย และมีการผลิตแบบดั้งเดิม การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการเพาะปลูก การดูแลรักษา และการแปรรูปยังมีจำกัด

- ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบ ทำให้บางครั้งผลผลิตล้นตลาด หรือคุณภาพไม่สม่ำเสมอ

(๓) ภาคการเกษตรโดยรวม รวมถึงการปลูกทุเรียน ประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะในการดูแลทุเรียนคุณภาพ

(๔) การกระจุกตัวของผลผลิต ผลผลิตทุเรียนมักออกสู่ตลาดกระจุกตัวในระยะเวลาสั้นๆ ทำให้ราคาตกต่ำลงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

(๕) ทุเรียนพื้นเมืองในพื้นที่อำเภอชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลาขาดชื่อเสียงเฉพาะถิ่น เนื่องจากรยังมีการโปรโมตน้อย หรือไม่มีการทำแบรนด์เชิงพาณิชย์

(๖) พื้นที่การปลูกทุเรียนบางส่วนเป็นพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถขอรับการสนับสนุน ส่งเสริม หรือการช่วยเหลือของหน่วยงานรัฐ

(๗) เกษตรกรบางส่วนขาดความเข้าใจเรื่อง การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทำให้การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรมีปริมาณน้อย และไม่สามารถขอรับการช่วยเหลือของหน่วยงานรัฐ

๒. โอกาสความสามารถความได้เปรียบของพื้นที่

(๑) ความต้องการของตลาดสูง

- ตลาดจีน ความต้องการทุเรียนไทยในตลาดจีนมีสูง ทำให้ราคาขายอยู่ในเกณฑ์ดีและสร้างรายได้ให้เกษตรกรจำนวนมาก

- มีโรงงานแปรรูปทุเรียนในพื้นที่ (โดยเฉพาะที่อำเภอเทพา) ซึ่งช่วยรองรับผลผลิตได้

(๒) นโยบายของภาครัฐ ปัจจุบันภาครัฐมีการส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกทุเรียนคุณภาพในพื้นที่

๓. ปัญหาและอุปสรรค

(๑) ปัญหาด้านความมั่นคง แม้จังหวัดสงขลาโดยรวมจะค่อนข้างปลอดภัย แต่ในบางพื้นที่อำเภอชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ยังคงมีประเด็นความมั่นคง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน การขนส่ง และการเดินทางของแรงงาน

(๒) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยแล้ง น้ำท่วม และอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการระบาดของโรคและแมลงที่มากขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิต

(๓) นโยบายทางด้านภาษีของประเทศคู่ค้า ส่งผลกระทบให้การส่งออกสินค้าทุเรียนชะลอตัว

(๔) ประเทศเพื่อนบ้านอาจพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและส่งออกทุเรียนมากขึ้น

(๕) การสวมสิทธิ์มาตรฐาน GAP ทำให้ผู้บริโภค/ผู้รับซื้อ ขาดความมั่นใจในคุณภาพ

บทที่ ๓
แผนพัฒนารายสินค้า BCG

๑. BCG Value Chain

BCG Value Chain	ต้นทาง (เกษตรกร)	กลางทาง (สถาบันเกษตรกร, ผู้ประกอบ)	ปลายทาง (อุตสาหกรรม)
Bio เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy)	๑. พัฒนา และกระจายพันธุ์สู่กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ ๒. ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิตทุเรียนคุณภาพทั้งในฤดูและนอกฤดูกาลผลิตภายใต้มาตรฐาน GAP ทุเรียน ๓. ส่งเสริมและพัฒนาทุเรียนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาชาวบ้าน (ฟาร์มอัจฉริยะ) ๔. จัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์รวบรวมผลผลิตทุเรียน ๕. การวางแผนการผลิตเพื่อตอบโจทย์การตลาด (แผนธุรกิจการเกษตร)	๑. ส่งเสริม พัฒนา และสร้างอัตลักษณ์สินค้าและระบบตรวจสอบย้อนกลับ (QR Code) และควบคุมมาตรฐานผลไม้ระบบ GAP / ส่งเสริมทุเรียน GI ๒. ส่งเสริม สนับสนุน และตรวจติดตามโรงคัดบรรจุทุเรียนที่ได้รับการรับรอง GMP ๓. ส่งเสริม และถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปขั้นต้น (เช่น ทอด กวน ไอศกรีม เบเกอรี่ แครกเกอร์) การแปรรูปขั้นกลาง (เช่น แกะเนื้อแช่แข็ง freeze dried แป้งทำขนม/อาหาร) ๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขนาดเล็ก วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร มีโอกาสได้รับการพัฒนาด้านการตลาด และผลิตภัณฑ์แปรรูป ๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการลงทุนเปิดร้านอาหาร/ร้านกาแฟ/ร้านอาหารเคลื่อนที่แบบใหม่ทันสมัย ที่นำทุเรียนสดมาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบอาหาร/เครื่องดื่ม	๑. สร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการผลิต/ตลาด ๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายทั้งในรูปแบบออนไลน์ หรือการส่งผลผลิตให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง (ออฟไลน์) เช่น คาเฟ่ คาเฟ่ ออนไลน์ โปรโมชั่น งานแสดงสินค้า ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ (Modern trade) เป็นต้น ๓. กิจกรรมประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ทุเรียนไทยให้เป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง พร้อมสื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยควบคู่กับ Content market ที่น่าสนใจผ่านสังคมออนไลน์ โทรศัพท์มือถือ เว็บไซต์ Facebook Instagram และ DVD แผ่นพับ โพรเจกต์ วิทย์ ฯลฯ ๔. สร้างโอกาสทางการค้าทุเรียนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ SMEs

BCG Value Chain	ต้นทาง (เกษตรกร)	กลางทาง (สถาบันเกษตรกร, ผู้ประกอบ)	ปลายทาง (อุตสาหกรรม)
			มีโอกาสสร้างเครือข่าย ในต่างประเทศ
Circular เศรษฐกิจ หมุนเวียน (Circular Economy)	๑. การสร้างมูลค่าเพิ่มจาก วัสดุเหลือใช้ (เปลือกทุเรียน ทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์/ เปลือกทุเรียนทำอาหาร สัตว์)	๑. ส่งเสริมการผลิตถ่าน ไบโอชาร์ (Biochar) หรือ ถ่านชีวภาพจากเปลือก ทุเรียน ๒. การประยุกต์ใช้ถ่านชีวภาพ จากวัสดุเหลือทิ้งทาง การเกษตร (การใส่ถ่าน ชีวภาพจากวัสดุเหลือทิ้ง ทางการเกษตร เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน ในระยะปลูก/ผลต่อความมี ชีวิตของเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรครากเน่าโคน เน่าทุเรียน) ๓. พลังสะอาดจากเปลือกทุเรียน เช่น ก๊าซหุงต้ม	๑. ทำแป้งสำหรับทำขนม- อาหาร จากเนื้อทุเรียนที่ร่วง จากภัยธรรมชาติ ๒. แปรรูปอุตสาหกรรม การแพทย์และสุขภาพ : นำ เปลือกทุเรียนมา ทำ เครื่องสำอาง สารเพคติน (เพิ่มความหนืด) สร้าง มูลค่าเพิ่มอื่น ๆ เช่น วิเคราะห์สารสกัดออกฤทธิ์ เพื่อใช้ประโยชน์ทาง การแพทย์และสุขภาพ ๓. ทำ biochar กระดาษ กระดาษปลูกต้นไม้ เชือก พลาสติกชีวภาพ พื้นรองเท้า (เปลือก) เวชสำอาง (เปลือก + เมล็ด) แคปซูลยา (เมล็ด) และ ถ่านดูดกลิ่น (ผลร่วง) ๔. การใช้วัสดุเหลือทิ้งจาก เปลือกและเส้นใยทุเรียน มาใช้อุตสาหกรรม ซักฟอก สิ่งทอ กระดาษ เซรามิค สี กาว เป็นต้น
Green เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)	๑. ใช้เทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ ในการคัดเลือกพันธุ์เพื่อช่วย ร่นระยะเวลาในการปรับปรุง พันธุ์และขยายพันธุ์ให้เร็วขึ้น ๒. การบำรุงดูแลรักษา (ป้องกันกำจัดโรคและแมลง ศัตรูทุเรียน แบบผสมผสาน IPM) เช่น พัฒนาส่งเสริม	๑. พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร และชิม ช้อป ในสวนผลไม้ เชื่อมโยงกับ การท่องเที่ยวสำคัญๆ ของจังหวัดสงขลา	-

BCG Value Chain	ต้นทาง (เกษตรกร)	กลางทาง (สถาบันเกษตรกร, ผู้ประกอบ)	ปลายทาง (อุตสาหกรรม)
	การผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ สารชีวภัณฑ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน (การใช้ น้ำหมักชีวภาพ การใช้น้ำส้มควันไม้ การใช้ตะไคร้หอม จุดไล่แมลง) ๓. ส่งเสริมการจัดการทุเรียนคุณภาพโดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำหลักสูตรการจัดการทุเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน (โรงเรียนทุเรียน) ๔. ส่งเสริมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕. ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนเศรษฐกิจฐานราก (ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์/ระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับห้องเย็น) ๖. ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนเศรษฐกิจฐานราก {เตาชีวมวลประสิทธิภาพสูง/ชุดครอบหัวเตาแก๊สประสิทธิภาพสูง แปรรูปทุเรียน		

๒. แผนงานโครงการรายสินค้า ตามแนวทาง BCG Model ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

BCG Model	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
Bio เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy)	๑) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพทุเรียนคุณภาพจังหวัดสงขลา (ปี พ.ศ. ๒๕๖๙) งบประมาณ ๕,๐๘๕,๗๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ งบพัฒนาจังหวัด		-
Circular เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)	๒) โครงการพัฒนา ตามศักยภาพของพื้นที่ งบประมาณ ๔๒๗,๓๒๐ บาท* แหล่งงบประมาณ งบกรม วิชาการเกษตร	-	-
Green เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)	-	-	-

หมายเหตุ * เป็นการประมาณการงบประมาณ